

„Pe scenă, regulile trebuie încălcate”

Luca Ronconi, născut în 1933, debutează în teatru ca actor. Din 1966, montările sale îl consacră drept unul dintre cei mai importanți regizori ai avangardei italiene. Adaptarea după **Orlando furioso** de Ariosto, prezentată în 1970 la Halele pariziene, în ultimul dintre pavilioanele Baltard, îl face cunoscut și publicului francez. Ronconi a abordat toate genurile și toate scriiturile. Printre altele, montează Kleist, Middleton, Ibsen, Schmitzler, Euripide, Pasolini și Karl Kraus, cu **Ultimele zile ale umanității** (1990), unul dintre spectacolele de referință din cariera sa. Ronconi nu a încetat să modifice obișnuințele spectatorilor, recurgând la scenografia inovatoare, meditănd asupra spațiului reprezentăției și asupra condițiilor de receptare a spectacolului. În 1998, pentru întreaga activitate, a primit Premiul Europei pentru teatru, decernat la Taormina. Din 1994, director la Teatro di Roma, a devenit de curând conducător artistic al renumitului Piccolo Teatro din Milano.

Luca Ronconi a semnat aproape 150 de spectacole de teatru și de operă. Puțini știu însă că el lucrează bucuros cu tineri actori în formare, anul acesta montând, de pildă, **Astă seară se improvizează** de Luigi Pirandello, cu elevii din cadrul Grupului 31 al Școlii Teatrului Național din Strasbourg.

De când lucrați cu actori în formare?

Din 1966. La puțin timp după ce mi-am terminat studiile la Academia de Artă Dramatică din Roma, unde am urmat

actoria, imediat după primele montări, mi s-a cerut să conduc un atelier. Am continuat să mă ocup apoi de el, cu intermitențe. După aceea mi-am creat propria școală pe care am condus-o timp de cinci ani, din 1988 până în 1993. De atunci am inițiat la Roma un curs de perfecționare pentru tinerii actori profesioniști.

Aveți o metodă anumită?

Nu. Nimeni nu poate spune că are o metodă. Metodele sunt ceva exterior, care există în sine. Eu nu pot fi altfel decât foarte flexibil.

Vă adaptați personalității fiecărui actor?

Nu tocmai. Adesea, actorii nu-și cunosc exact propria personalitate. Și apoi cuvântul “personalitate” are un sens destul de restrâns. Prefer să vorbesc despre capacități, despre posibilități. De câte ori personalitatea nu limitează posibilitățile?!

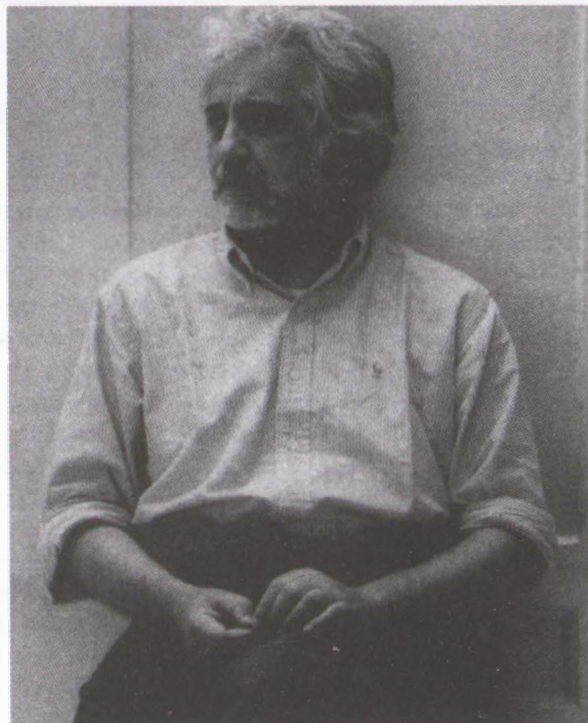
Aveți perfectă dreptate. Ce ar trebui să fie, la modul ideal, o școală de teatru?

Mi-e foarte greu să răspund. La acest atelier, de pildă, fac exact ceea ce fac și cu actorii care au treizeci de ani de muncă; evident, ținând totuși cont de faptul că elevii nu au această experiență. Aceleași probleme le pun și actorilor cu care lucrez la spectacolul **Astă seară se improvizează**. Nu sunt și nici nu vreau să fiu “profesor”. Fac ceea ce știu,

adică meseria mea de regizor. Le pun la dispoziție tinerilor actori cu care lucrez laboratorul meu de creație, “bucătăria” mea – asta e tot.

Prin urmare, nu formați actori, ci faceți teatru cu actori în formare.

Exact. Cum se formează cineva? Sunt convins că orice proces de lectură și de transpunere scenică a unui text reprezintă o încălcare a regulilor. Pentru un actor, a fi format înseamnă a fi pur și simplu în echilibru cu propriul trup, a avea vocea bine lucrată și întreaga tehnică pusă la punct. Evident, vorbesc în numele propriei mele experiențe în teatru. Am debutat ca actor – și nu eram un actor prost, aveam ceva succes... – și totuși, când jucam, vocea mea nu era bine impostată, n-aveam o dicțiune corectă și nici fizicul nu era chiar cum trebuie. Și totuși, aveam rezultate. Am ajuns deci să cred că nu sunt necesare corecțiile. Dar nu tre-

Medeea de Euripide în regia lui Luca Ronconi

buie neglijată justetea atitudinilor, poziția centrului de greutate, mobilitatea, tehnicile vocale. Cunoașterea regulilor este fundamentală. Dar în clipa când te afli pe scenă trebuie să le încalci, nu să le aplici. Iată de ce mi-e greu să vorbesc despre formare. Nu pot decât să-mi comunic experiența, sperând să transmit tinerilor actori ceea ce cred eu că știu să fac.

Dar în timpul repetițiilor pregătiți această încălcare a regulilor despre care vorbeți, nu-i așa?

Ceea ce fac în timpul repetițiilor este mai ales o lămurire a intențiilor dramaturgice. Iar prin dramaturgie nu înțeleg doar construcția textului, lectura, interpretarea acestuia, ci și stabilirea unui fel de pact ce va lega toate componentele spectacolului, va lega actorul de text, dar și de public, de percepția acestuia asupra acțiunii scenice și a textului, de memoria care va trebui să păstreze o serie de gesturi, de sunete, de

“evenimente” aflate dincolo de text. Fiecărui actor, tânăr sau mai puțin tânăr, experimentat sau nu, îi indic, îi sugerez calea de parcurs a personajelor, linia de dezvoltare a situației. Îl privește cum va îndeplini aceste indicații, cum le va adapta la ceea ce-l caracterizează. Același lucru este valabil și pentru scenografi, fie ei creatori de costume sau de decoruri. Eu le ofer indicații despre felul în care este construit, după părerea mea, textul, iar soluțiile trebuie să le propună ei. Evident, unele dintre aceste soluții sunt idei bune, altele, dimpotrivă, sunt niște simple găselnițe – știți prea bine că multe spectacole conțin mii de găselnițe și nici o idee! Și atunci trebuie să selectezi, să elimini găselnițele, să faci ca activitatea tuturor să meargă în aceeași direcție: realizarea ideii care, prin ea însăși, poate face să funcționeze întregul.

Așadar, elevii au o mare libertate de inițiativă în acest

atelier din ultimul lor an de școală la Strasbourg...

Da, așa cred. Eu încerc să obiectivez textul pe cât posibil, astfel încât fiecare să dispună de cât mai multe date cu putință; apoi, fiecare își adaptează treptat această viziune obiectivă, asumându-și propria responsabilitate.

Ginette Herry

• *Ginette Herry colaborează la Școala Teatrului Național din Strasbourg; predă literatura comparată la Facultatea de Litere din Strasbourg. Traduce din teatrul italian, în special din Goldoni. A tradus și adaptat piesa lui Pirandello **Astă seară se improvizează** în cadrul atelierului pe care-l conduce Luca Ronconi cu studenții Grupului 31.*

Traducerea:

Mădălina Negrea și Luminița Răuț